

Paars kabinet beëindigt floristisch onderzoek*

R. Biersma (NRC Handelsblad)

Door de botte bijl die het paarse kabinet heeft gezet in het wetenschappelijk onderzoek, komen niet alleen de grote onderzoekscentra in het gedrang, maar sommige kleintjes gaan volledig kopje onder. Een daarvan is de stichting Floristisch Onderzoek Nederland (Floron) in Leiden, dat – als er geen reddingsoperatie wordt uitgevoerd – de vier medewerkers per 1 november ontslag moet aanzeggen. Een daarvan is drs. E.J. Weeda, de schrijver van de Ecologische Flora van Nederland, het vijfdelige standaardwerk dat onlangs werd afgerond. Eddy Weeda, de grootste kenner van de Nederlandse planten, staat dan per 1 januari zonder baan op straat.

Floron voert het beheer over *Florbase*, een zeer grote databank waarin de vindplaatsen van alle Nederlandse plantesoorten in een grid van 1 bij 1 kilometer staan opgeslagen. De gegevens worden verzameld door een netwerk van vrijwilligers, door Provinciale diensten, door Natuurmonumenten en door Staatsbosbeheer. Het is het Rijk nooit gelukt om zoveel gegevens bijeen te krijgen. Het Biogeografisch Informatiecentrum in Wageningen, dat was opgezet om soortgelijk werk te doen, is nooit van de grond gekomen; het werd afgelopen september opgeheven.

De databank van Floron is uniek in de wereld. Nergens anders bestaat zo'n fijnmazig netwerk dat de verspreiding beschrijft van de plantesoorten. Gebruikelijk is een netwerk van 5 maal 5 kilometer. Het netwerk van Floron is vijftientig maal nauwkeuriger.

De waarde van deze nauwkeurigheid komt vooral tot zijn recht bij de vele herindelingen, ruilverkavelingen, bestemmingsplannen en de vele andere beleidsplannen die Nederland nodig acht om bij de tijd te blijven. Met *Florbase* zijn vrij eenvoudig de actuele verspreidingskaarten van de Nederlandse plantesoorten op te roepen, zodat deze in de plannen ingevoerd kunnen worden. Planten vor-

*) Dit artikel heeft op 20 oktober 1994 in NRC Handelsblad gestaan en is letterlijk overgenomen.

men, sterker nog dan dieren, een indicatie van de milieuomstandigheden – een zure, een rijke of een zilte omgeving, het vindt onmiddellijk zijn weerslag in de soortensamenstelling van planten. Voor milieueffectrapportages is Florbase een schitterend hulpmiddel.

Drs. C.L.G. Groen, directeur van Floron, kan er wel begrip voor opbrengen dat het paarse kabinet de kas kloppend wil maken, maar hij betwijfelt of degenen die de geldkraan dichtdraaien beseffen wat nu definitief verdwijnt. Groen: "Floron steunt vooral op het netwerk van vrijwilligers. Als de vier vaste medewerkers worden ontslagen, moet de stichting worden opgeheven. De databank wordt dan bevroren, hij wordt niet meer geactualiseerd. Dat lijkt misschien voor een poosje niet zo erg, maar hij zal nooit meer bijgewerkt worden. Als het rijk na een jaar toch weer een floristische databank wil, is het te laat – het netwerk bestaat dan niet meer."

Floron werd betaald door drie ministeries: Landbouw, Vrom en Verkeer & Waterstaat. Elk ministerie betaalt per jaar zo'n 250.000 gulden. Afgelopen september kreeg Groen plotseling te horen dat de subsidies voor de komende vijf jaar (1995–2000) niet verleend zouden worden. Groen: "Als deze verlenging in augustus zou hebben plaatsgehad, was er niets aan de hand geweest. Dan zouden we de komende vijf jaar gewoon ons werk doen. Maar door het snoeimes van het nieuwe kabinet, vallen we buiten de boot. En als er niets gebeurt, verdwijnen we – definitief."

FLORON in het nieuws

Het vorige katern straalde optimisme uit over de toekomst van FLORON. Een meerjarige overeenkomst over financiering van de organisatie zou gaan leiden tot uitbreiding van het Landelijk Bureau en een betere ondersteuning van de de floristen in het vrijwilligersnetwerk. Daarnaast zou de ontsluiting van floristische gegevens ten behoeve van het natuur- en milieubeleid worden verbeterd. De waarnemingen worden opgenomen in de landelijke floradatabank FLORBASE, die door FLORON beheerd zou gaan worden.

Het viel ons dan ook rauw op het dak toen op 1 september j.l. bekend werd dat de bezuinigingen van het nieuwe kabinet op de onderzoeksbegrotingen van de ministeries zou leiden tot het niet doorgaan van de financiering van FLORON. Opheffing van de organisatie en ontslag van vier medewerkers van het Landelijk Bureau dreigde.

Betrokkenen binnen en buiten de FLORON-organisatie zijn op vele manieren op de bres gesprongen om de dreiging af te wenden. Er zijn brieven aan ministers en kamerleden geschreven, er is intensief overleg met alle betrokkenen gevoerd, er zijn kamervragen gesteld aan de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, en er zijn lobbyisten ingeschakeld. Ook in de pers is aandacht aan de zaak geschonken: een interview in het radioprogramma 'Vroege Vogels' en niet in de laatste plaats het bijgevoegde artikel in de NRC van 20 oktober.

Al deze akties zijn niet zonder resultaat gebleven. Op het moment van schrijven van deze bijdrage aan het FLORON-katern hebben de drie ministeries officieel of officieus bevestigd dat zij in 1995 alsnog een driejarige overeenkomst voor de ondersteuning van onze werkzaamheden ten aanzien van een landsdekkende kartering en het beheer van FLORBASE willen aangaan. Daarnaast zal FLORON betrokken worden in de voorbereidingen van het 'Netwerk Ecologische Monitoring' (NEM), dat in 1997 operationeel moet zijn. Het NEM moet de overheid informatie gaan leveren over de veranderingen in het voorkomen van plante- en diersoorten, zo mogelijk in relatie tot milieuveranderingen als verzuring, vermessing, verdroging, klimaatsveranderingen, en dergelijke.

Al heeft het dus wat meer voeten in de aarde gehad dan aanvankelijk leek, FLORON kan de vurig gewenste uitbreiding van de professionele dienstverlening aan de floristen en aan de geïnteresseerden in floristische gegevens realiseren. Zowel voor de floristiek als voor het natuurbesluit in Nederland is dat een goede zaak. De vele honderden ogen van gemotiveerde floristen kunnen nu in het veld blijven speuren naar planten, in de wetenschap dat hun waarnemingen onderzoekers, medefloristen en beleidsmakers op een verantwoorde wijze zullen bereiken.

Kees Groen